

- **Tên bộ chữ:** QMun
 - **Phạm vi sử dụng:** Tất cả người Dao nói phương ngữ Mun
 - **Đã áp dụng cho:** Dao Thanh Y
 - **Hệ chữ viết:** La Tinh
 - **Sử dụng để:** Phiên âm tiếng Dao
 - **Hoàn thành:** 90%
-

Phụ âm

Phụ âm đơn

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
m	m	meib	gạo
b	b	bor	đập
p	p	peir	biết
ph	p ^h	phouz	pháo
v ~ b	v	val	cám
f	f	feis	ngủ
n	n	noc	chim
d	d	dur	chuột
t	t	tôc	rùa
th	t ^h	thĩuz	chạy
x	ɕ	xuc	chín
r ~ s	ʎ	rongh	cây thông

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
s	ʈ	sings	mát
l	l	leic	lười
nh	ɲ	nhah	răng
z	dʒ	zuc	dao
c	tɕ	căir	gà
ch	tɕʰ	chul	thóc
ng	ŋ	ngengc	cứng
g	g	gungh	trời
k	k	kôr	xa
kh	kʰ	khôb	ngon
h	h	heib	để
y	j	youh	dầu
w	w	wômr	nước

Phụ âm ghép

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
bl	bl	blar	dính
pl	pl	plõngs	thùng
phl	pʰl	phlatl	phai
tl ~ kl	kl		
thl ~ kh1	kʰl		
gl	gl	glangh	ao
kl	kl	klôd	chó
kh1	kʰl	kh1ôz	ghẻ

Vần

Vần trung tâm

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
a	aː	max	ngựa
ai	aːi	kaid	giải
au	aːu	saus	lên
am	aːm	kamr	ngọt
an	aːn	nhanh	tiền
ang	aːŋ	nangr	rắn
ap	aːp	apr	vịt
at	aːt	datr	cánh
ak	aːk	lakl	xước
ăi	ai	căir	gà
ău	au	dăud	muối
ăm	am	năms	lạnh
ăn	an	cănrr	chai
ăng	aŋ	tăngs	ghế
ấp	ap	săpl	rét
ăt	at	păts	bút
ăk	ak	măkc	mực
e	ɛː	pec	trắng
ei	ei	feis	ngủ
eu	ɛːu	meur	mèo
em	ɛːm	demh	nhọn

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
en	ɛ:n	menr	cồng
eng	ɛ:ŋ	mengr	xanh
ep	ɛ:p	nhepr	gấp
et	ɛ:t	etc	ngồi
ek	ɛ:k	mekr	vạch ra
êu	eu	ëur	uốn éo
ëm	ɛm	měmh měmh	(cho trẻ con ăn)
ễn	ɛn	xěnd	chặt
êng	ɛŋ	pěngd	bánh
ết	ɛt	zěts	miệng
ěk	ɛk	sěks	tiết kiệm
ê ~ i	e:	êl	ừ
êu	e:u	zêud	cái kéo
êm	e:m	kêmh	rừng
ên	e:n	dênc	hiền lành
êp	e:p	cêpc	luộc
êt	e:t	pêtr	tám
i	i:	sil	đỏ
iu	i:u	siur	cây chuối
in	i:n	yinr	thuốc lá
ing	i:ŋ	sings	mát
ip	i:p	nhipr	khép vào
ik	ik	kah lîks	nấc
ũu	iu	tĩud	rượu

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
ĩm	im	nhĩmd	khóc
ĩn	in	nhĩnc	ăn
ĩng	iŋ	nĩngh	đi
ĩp	ip	tĩps	ném
ĩt	it	pĩts	ba ba
o	ɔː	lox	tìm
oi	ɔːi	noil	ngày
ou	ou	toux	lửa
ow ~ ou	ɔːu	powd	𠙵 (phương ngữ Hải Nam)
om	ɔːm	nomh	lá
on	ɔːn	konr	gốc
ong	ɔːŋ	kongd	nói
op	ɔːp	zopc	vứt
ot	ɔːt	motr	róc thịt
ok	ɔːk	nokr	cốc vào
õn	ɔn	kõnr	đóng
õm	ɔm	tõmr	hôn
õng	ɔŋ	põngd	đầy
õp	ɔp	zõpl	chọc
õt	ɔt	sõtł	lau
ők	ɔk	phőkł	đổ
ô	oː	pôr	ba
ôi	oːi	môix	mỗi
ôn	oːn	bôn h	mâm

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
ông	o:ŋ	kôngr	光
ôt	o:t	nhôtc	月
ôk	o:k	kôkr	nước
u	u:	pux	tay
ui	u:i	uis	cho ăn
um	u:m	lumx	攪
un	u:n	yunc	xoa xát
ung	u:ŋ	yungx	nuôi
up	u:p	lupl hal	ho
ut	u:t	đutc	đột nhiên
uk	uk	chukl	giã, đập
ũi	ui	gũir	áo
ũm	um	nhũml	nắm tay
ũn	un	fũnr	cho
ững	uŋ	tũngx	lợn
ấp	up	dũps	da
ứt	ut	mũts	rút ra
iik	i:k	iikf	(gắng sức)
uuk	u:k	uukf	(gắng sức)
â	ə		(dùng để phiên âm)

Vần có bán nguyên âm /j/ phía trước

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
ia	ja:	kiar	đen
iai	ja:i	piais	củi tre
iau	ja:u	biaux	bột
iam	ja:m	giamc	khâu
ian	ja:n	gianh	hổ
iang	ja:ŋ	kiangx	voi
iat	ja:t	biatc	cay
iak	ja:k	ngiakc	若
iăi	ja:i	biăic	măng
iău	ja:u	kiăus	trứng
iăng	ja:ŋ	giăngx	làng, xóm, thôn
ie	jɛ:	phiel biăic	xé măng
ieng	jɛ:ŋ	biengx	lóp màng
iễn	jɛn	biễnx	con gián
iết	jɛt	biếtc	lưỡi
io	jɔ:	kior	sáu
iom	jɔ:m	kiomr	nóng
ion	jɔ:n	kionx	sần sùi
iong	jɔ:ŋ	kiongr	sừng, góc
iot	jɔ:t	kiotc	(tiếng gãy nát)
iô	jɔ:	giôr	(tiếng ồn ào)
iôn	jɔ:n	giôngh	vỗ
yu	ju:	gyud	(tiếng lằm bằm tức giận)

Vần có bán nguyên âm /w/ phía trước

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
ua	wa:ɿ	kuar	đưa
uai	wa:i	kuaid	đẹp
uan	wa:n	kuanr	quan
uang	wa:ŋ	guangh	lương thực
uăi	wai	kuăis	treo
uăn	wan	kuăns	vứt
uăng	wan̄	kuăngd	rộng
uăt	wat	khuătł	bới
uăk	wak	khuăkl	cái
ue	wɛ:ɿ	kuex	dây
uei	wei	kueir	ốc
ueng	wɛ:ŋ	kuengs	bỏ
uên	we:n	kuêns	quen
uêt	we:t	khuêtl	cạo
wi	wi:ɿ	khwil	cuộn
wit	wi:t	khwitł	cạo
wĩn	win	bah nomh khwĩnl	khuyên tai
wing	wi:ŋ	wingł	兄
wĩt	wit	khwĩtl săus	vắt chéo chân

Thanh điệu

Thanh điệu cổ	QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
陰平	r	214	peir	biết

Thanh điệu cổ	QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
氣陰平	l	21	xal	gái
陽平	h	22	gungh	trời
陰上	d	35	fõnd	bắn
氣陰上	b	3 [?]	khôb	ngon
陽上	x	31	max	ngựa
陰去	s	224	saus	lên
氣陰去	z	31	thăuz	đến
陽去	c	3 [?]	noc	chim
陰入	r	214	xar	biết
短陰入	s	224	păts	bút
氣陰入	l	21	khiếtl	bảy
陽入	c	3 [?]	xuc	chín

Nhấn mạnh từ

QMun	IPA Dao Thanh Y	Ví dụ	Nghĩa
f	55 (cao nhất)	kuaidf kuaid	siêu, cực, rất đẹp

Quy tắc viết

- Viết từ trái qua phải và từ trên xuống dưới như Tiếng Việt, tiếng Anh,...
- Viết theo thứ tự **phụ âm + vần + thanh điệu**
- Thêm dấu ngay trên **nguyên âm**.

⚠ Lưu ý

- Đây là phiên bản chưa ổn định.
- Nhiều chi tiết còn thiếu sẽ được bổ sung trong các bản cập nhật sau.